

Tiyatro

Devlet Tiyatrolarında
Aralık-2012 Oyunları

Tek Kişilik Şehir

Türkiye'deki oyun yazarlarının sayısı diğer edebî türlerdeki kadar çok değildir. Şairlerimiz, hikâyecilerimiz ve romancılarımız Türkçenin güzelliklerini ortaya koyarken tiyatro kaleme alan yazarlarımızın sayısı ne yazık ki pek artmıyor. Türk dilinin en güzel söylenişini duyduğumuz sahnelerde Türk oyun yazarları çok az boy gösteriyor. Burada iki ihtimal var: Ya gençler arasında oyun yazarlığına pek heves eden yok, ya da oyun yazan gençlerin oyunları zaten kıt sayıda olan sahnelerde sergilenme fırsatını yakalayamıyor. Tiyatro eserine sahnede ruh veren sanatkarlar açısından sıkıntı yok gibi... Hemen her büyük şehrimizdeki üniversiteler ile konservatuvarlardaki tiyatro bölümlerinden yeterli sayıda mezun, sahneye çıkabilmek için can atıyor. Devlet Tiyatroları dışındaki özel tiyatrolar ise haklı olarak ayakta kalabilmek için ün yapmış oyuncuların dışında adı sanı duyulmamış genç oyunculara çok az yer verme durumunda kalıyorlar. Devlet Tiyatroları bölge tiyatroları ile Ankara dışındaki seyircilere de bir iki hafta veya haftada üç beş gece de olsa, eserlerini sunuyor.



Günümüzde elli yaşın üstünde bulunan oyun yazarların en genci olan Behiç Ak (doğumu 1956) hem karikatürist, hem de oyun yazarı olarak tanınmıştır. Birçok karikatür kitabının yanı sıra *Bina*, *Ayrılık*, *Hastane*, *İmaj Katili*, *İki Çarpı İki*, *Fay Hattı* vb. oyunlarından başka birçok çocuk oyununa imza atmıştır. *Fay Hattı* yurt içinde ve dışında, Hollanda'da, Almanya'da, İsviçre'de, ABD'de Yunanistan'da ve Kıbrıs'ta defalarca oynanmıştır. *Bina* Kültür Bakanlığının 1993 ödülüne, *Ayrılık* Afife Jale-Cevat Fehmi Başkurt 1996 ödülüne, *Tek Kişilik Şehir* yine son ödülün 2003 yılındakine layık görülmüştür.

İki perdeli *Tek Kişilik Şehir* için yazar çarpıcı ve gerçekçi ifadelerde bulunuyor:

“İletişim araçları insanların iletişim kurmasını engelliyor. Bu doğru... İnsanları iletişim stresini üzerlerinden bir atsalar, o zaman gerçek iletişim başlayacak galiba. İletişim araçlarını geliştirerek iletişim artmıyor maalesef. İnsanların birbirlerine söyleyecek özel bir şeylerinin de olması lazım. Bugünün şehri giderek bir uzaktan kumanda cihazına dönüşüyor. Ancak tek başına kullanılabiliyor.”¹

1 bk. *Oyun dergisi*, s. 15 vd.

Oyunun yönetmeni Serhat Nalbantoğlu da oyun hakkında ana çizgileri şöylece belirtiyor:

“Batıdan eser müthiş bir rüzgâr... Özgür birey olmak!

Kimseye hesap vermemek... Canın istediğine uyumak... Canın istediğinde uyanmak...Canın istediğinde televizyon seyretmek... İstemediğinde seyretmemek... Telefonu açmak veya özgürce açmamak... Kimseye hesap vermemek... Kazandığını sadece kendin için harcamak...

Yani tek başına özgün olmak...

Bu oyunun beş kişilik bir kadrosu var. Adamı Cüneyt Mete, garsonu Devrim Yakut, kadını Benian Dönmez ile müşterileri Merve Gül ve Halit İlker Altan canlandırıyorlar. Dekor ve giysi tasarımı Işın Mumcu, ışık tasarımı Şükrü Kırımoğlu üstlenmişler.

Tek Kişilik Şehir Ankara dışındaki Devlet Tiyatroları sahnelerinde de sergilenirse oralarda giderek yalnızlaşan insanların durumunu göstereceği gibi, kaybolmaya başlayan birçok değeri de seyircilere hatırlatacaktır.

Sırça Kümes

Ankara'daki tiyatro dönemi her yıl olduğu gibi, Ekim 2012 ayında başlayan yeni dönemde de yüzlerce tiyatro izleyicisine başarılı ve güzel oyunlar sergilemeye devam ediyor. Her oyun gününden iki hafta öncesi

başlayan bilet satışları bir iki gün içinde sona eriyor. Hemen her oyun kapalı gişe... Hele de oyun veya oyuncular herhangi bir ödül kazanmış olarak seyircinin karşısına çıkınca, bilet bulmak âdeta imkansız. Bu talebi canlı tutan başka bir çıkış noktası da, biletlerin Genel Ağ üzerinde de satışa sunulması. Özellikle toplu satışlara öğrenciler ve öğretmenler tarafından rağbet görüyor. Bir de değişik indirimler çok uygun olduğundan her gece perdeler dolu salonlara açılıyor.

Böyle yoğun ilgi gören bir eser de *Sırça Kümes*... Ünlü Amerikalı yazar Tennessee Williams'ın kaleme aldığı bu oyun ilk gösterimini 1944 yılında Şikago'da yaptıktan sonra, 1945'te New York'ta on altı aydan fazla oynanmış bir eser. Amerika'nın İkinci Dünya Savaşı'na girmesinden önceki yıllarda, 1930'ların ekonomik buhran yıllarında her yönden sarsılmış ve yıkılmış oyun kahramanlarının sanayi ve teknoloji karşısında kendilerine bir yer edinebilme çabalarını, bu yolda verdikleri mücadeleyi yansıtan sahneler... Eserin bu gerçekçi yönü dolayısıyla seyircilerin büyük ilgiyle karşılaşmış bir oyun olan *Sırça Kümes*, gerçek sahnelerle doludur. Seyirci bir ölçüde oyundaki kişilerde kendilerinden ve kendi yaşadıklarından da birer parça bulmaktadırlar. Kendi yaşadıkları içindeki çeşitli karmaşalar, sıkıntılar ve çatışmalar sahnede hep gözlerinin önünden gelip geçmektedir. Eski

2 bk. ay.yer, s.11.

bir deyişle 'hayat her zaman güllük, gülistalıklı değil' ya...

Sırça Kümes modern olma ve yaşama amacı güden, bu amaca ulaşabilmek için zaman zaman yalnızlaşan, çevresine yabancılaşan, umursamaz ve körleşen, öfkesini kimden çıkaracağını bilemeyen, bir ölçüde bazı konularda cahilliğini ortaya koyan, kendi değer yargılarını kulak ardı edip görmezden gelen insanlara tiyatronun ne kadar yardımcı olabileceğini kanıtlıyor. Yer yer kullanılan projeksiyon görüntüleri oyuna başka bir renk katıyor. Amerikalı yönetmen J. Hale bu oyun için şunları söylüyor:

"*Sırça Kümes*'i yönetmeyi seçmemdeki etken, Williams'ın özgün fikirlerini Türk seyircisiyle paylaşma isteğim oldu. Bunun için 'anı oyunu' olan eserin genelinde daha dışavurumcu bir sahne ve ışık tasarımı, Williams'ın önermiş olduğu projeksiyon görüntüleri ve metinlerini kullandım."³

Aynı görüşleri bir başka yazar, Dr. Annette J. Saddik de dile getirerek şunların altını çizmektedir:

"Williams *Sırça Kümes*'te aile içi ve yerel gerçekliğin 'fotoğrafik' yönlerini reddeder. Bunun yerine bizi hakikate yaklaştıran ve daha 'plastik'

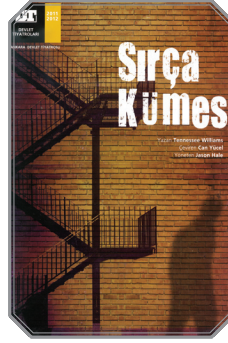
bir tiyatro olarak tanımlandığını yaratabilmek için 'dışavurumculuğu ve dramadaki tüm diğer alışılmadık' teknikleri savunur.⁴

Devlet Tiyatro sahnelerine önemli katkılarda bulunan ve 28.7.2006'da vefat eden Baykal Saran anısına ailesi tarafından verilen yılın sanatçısı ödülüne, *Sırça Kümes*'teki Laura rolüyle 2012 yılı için layık görülen Gülin Ersoy'un başarısı oyunu izleyenleri çekip götürüyor.

Diğer karakterlerde, Amanda'da Meltem Keskin Bayur, Tom'da Orhan Özyiğit, Jim'de İrfan Kılınç ona hemen ayak uydurup başarılarını ortaya koyuyorlar. Can Yücel'in çevirisini yaptığı oyunun dekor tasarımı H. Güven Öktem'e, giysi tasarımı İnci Kangal'a, ışık tasarımı Yakup Çartık'a ait. Yönetmen J.

Hale'nin yardımcılığını da Çağman Pala yapıyor. Türkiye'deki ilk gösterimi, yazarın 100. doğum yılı kutlamalarına denk getirilerek, 4 Ekim 2011 tarihinde yapılan *Sırça Kümes*, Devlet Tiyatroları sahnelerinde kaldığı sürece, Ankaralı seyircilerde güzel duyguların ve heyecanların canlanmasına yardımcı olmuştur.

Kerem AYDINER



3 bk. Devlet Tiyatroları-Ankara Devlet Tiyatrosu Oyun dergisi, s. 9.

4 bk. ay.yer, s.13.